

Femte roten, tomt 9

Kvarteret Härbärgen

Sjuttonde roten 1637–57v

Sunnan Stora Hamnen, östan Lilla Östra hamnen

Åttonde roten 1657h–70

Lars smed VIII:5

1666–67

Bör vara den *Lars Svensson smed* som 1637–55 bodde i sjuttonde roten. Enligt Dympling var denne Lars smed antecknad som bryggare 1649 (nr 35, 11 a a). Det är då att förmoda att accislängdernas Lars Svensson (antecknad 1652–60 identisk med Dymplings nr 56, 12) är densamme som Lars smed.

Anders Mörck bryggare VIII:5

1668–75, änkan 1676–81

Den 1.10.1666 lagbjöds i överrätten första gången *Christian Meyers* gård belägen å södre sidan om Store Hamnen emellan *Erik Fransson Schröders* tomt å östre och Sämskmakaren *Mårtins* gård å västre sidan, vilken Anders Mörck hade köpt för 200 rdr. Christian Meyer omtalas på denna plats i mantalslängden (mellan *Matthis Plüss* och *Mårten fällberedare*) 1645–48. Man kan av olika skäl misstänka att det var i Christian Meyers gård som Lars Svensson smed startade sitt bryggeri. 1669 brann gården. Att Anders Mörck kommit till gården genom att gifta sig med änkan motsäges av Anders Mörcks styvsöner *Nils Larsson*, *Anders Larsson Mörck* och styvdottern *Elisabeth Larsdotter* nämnes redan 1665. Anders Mörck, som i accislängderna förekommer som bryggare 1663–72, var ålderman för gillet men också accisinspektor och accismästare. Enligt resolutionsboken för den 17.11.1670 uppmanades accismästaren Anders Mörck att antingen lämna sitt ämbete eller också bryggerinäringen. Han förklarade att han gärna ville avstå från bryggeriet om bara någon ville lösa till sig hans bryggeriredskap.

Anders Mörck d.ä. och hans styvson Anders Larsson Mörck samt *Didrik Tack* tvistade den 16.6.1674 om en summa pengar. Den 22.2.1676 utvaldes Anders Mörck av de 24 att resa till konungen angående ryttarepengarna.

Den 3.7.1676 upprättade Anders Mörck d.ä. testamente med sin hustru *Ingeborg Nilsdotter*. Det anfördes att styvdottern *Elisabeth Larsdotter* hade fått mindre arv än sambröderna. Anders Mörck hade en egen son *Jonas Anderson Mörck*, som fick 900 rdr i fäderne till studier.

1665 hade Anders Mörcks styvson *Nils Larsson* brutit benet och hans matmoder hustru *Elsebe Hans Jöranssons* krävdes på arvodet till barberaren *Mäster Daniel*, som läkt pojken. Hustru Elsebe representerades den 15.9. s.å. av din ”dräng” *Daniel Andersson*, som sade att hans matmoder lät befalla Nils genom sin piga att han skulle gå i kyrkan men icke att han skulle rida dit. Pojken hade sagt sig rida ”Sankt Staphans skeede”. Han hade brutit benet, då matmoderns oskodda häst stupade med honom på stadsbron. ”Matmodern hade läsit i en andelig bok, då densamme drängen henne frågade, om Nils skulle följa med honom och rida den ene hästen, och då allenast nickat åt honom, såsom hennes manier är, när hon läser och intet vill vara hindrat, varav drängen hade

fattat tankar, att hon till hans fråga hade samtyckt.” Hustru Elsebe Hans Jöranssons hade gett Nils moder rådet att låta en barberare hela Nils ben men icke erbjudit sig att betala barberaren.

Anders Mörcks änka fortsatte bryggerirörelsen t o m 1672. Den 19.10.1686 pantsatte en *Ingiäl Olufsdotter* sin gård till Anders Mörcks den äldre efterleverska hustru *Ingeborg Mörck* för erhållna 4 tunnor öl ... 3 rdr kurant tunnan och 1 tunna ... 2 1/2 rdr, vilket för dessa fem öltunnor blev sammanlagt 14 1/2 rdr.

Göteborgs magistrats registratur för den 13.11.1696 (sid. 389) ger uppgiften att cautionist för fortifikationskassören *Jonas Mörck* i Halmstad var hans moder hustru *Ingeborg Mörck*, som också hade sonen kapten *Nils Leiondahl*, som bodde i Jönköpings län.

Hustru *Ingeborg Mörck* sålde gården ”mellan Gustaf Mackliers stallgård i öster och fällberedaren Johan Schmidts gård i väster” till fortifikationsbokhållare *Åke Håkansson*, som betalade 22 daler i huseköpspenning år 1694. Denne hade tydligen avsett köpet för sin svärmoder accismästare *Anders Bengtssons* änka hustru *Agneta Olofsdotter* (hennes patronymikon från mag. prot. 29.7.1680) gemenligen kallad *Agneta Bryggers*. (Jämför *Åke Håkansson*s uppbud av gården öster härom 17.2.1702, då hans svärmoder nämnes som granne i väster). *Agneta Bryggers* står här i tomtöreslängderna 1696–1710-? men hade 1720 avlöst av sin måg kommissarien eller

proviantmästaren Carl Sjöberg,

som var den fjärde bryggaren på denna tomt. Anders Bengtssons änka står i accis 1680–1712 och Carl Sjöberg 1712–22.

1755 bodde här fru doktorinnan *Boetia* (Berg II:9–10, 311). 1731 bou efter avlidne kommissarie *Carl Sjöberg* och dess avlidna hustru *Christina Andersdotter*, dotter av kvarntullnär *Anders Bengtsson* o *Agneta* ”Öfvers”. Dottern *Cecilia Kristina* (var död 1731) gift med rådman i Uddevalla *Anders Knape*, troligen tidigare med engelsmannen *Nicolaus* som 6.7.1719 gjorde testamente till förmån för hustrun. *Anna Beata* var 1731 gift med häradshövding *Jonas Lundin*.

8.9.1746: Första gången låter Doctorn Herr *Jacob Boethius* uppbjuda ett hus och gård på *Stora Hamnegatan* emellan handelsmannen *Olof Holmgrens* hus och gård å västra och handelsman herr *Anders Barthengrens* å östra sidan belägen, som han köpt av avlidne häradshövding *Lundins* änka, fru *Anna Beata Siöberg* för 1 200 d smt. Köpebrev 14.5.1739.

Berg I:1, 152: *Jacob Boëthius* (son av *Jacob Boëthius* och *Helena Simonsdotter Löfgren*) född 1690, död 1748. Erhöll medicine doktorsgrad i Hardenwijk. Stadsfysikus i Göteborg 24.4.1725. Därjämte 6.7.1732 Kungl. fullmakt som provincialmedikus i Göteborgs och Bohus län. Fick assessors titel. Gift med *Anna Margareta Lundeheim*, dotter av stadsläkaren i Göteborg *Anders Lundeheim*, född 17.6.1659, död 16.10.1720 och *Elsa Beate Braun Johan*, född 1699 samt änka efter stadsfysikus i Göteborg, doktor *Daniel Kellander*, död 1724. Bou efter *Jacob Boëthius* 8.8.1749 upptar bland annat hus och gård på *Stora Hamngatan* med en större och en mindre inmurad kopparkittel 1951:15 d smt, en liten bakgård gentemot den förra på *Drottninggatan* (varav snickarmästaren *Lars Edberg* innehar en del) 621 d.

Sonen *Johan Jacob*, född 12.5.1727, död barnlös 2.4.1784, blev fältskär i Ostind Komp och 1768 kirurg vid flottans station. Ägde 2/7 i föräldrarnas hus och gård på *Drottninggatan*. Gift med *Catarina Christina Forsell*, död 1816. Dottern *Elisabet Margareta*, död 25.1.1771, gift 1/ orgelmästaren i domkyrkan i Gbg *Olof Lidner*, död 1759; 2/ inspektören vid Ostindiska Kompaniet *Samuel Aurell*, död 1786.